

Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU26

2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:68 2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild
 kontroll av vissa utlänningar5

Särskilt yttrande7

 2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild
 kontroll av vissa utlänningar (V)7

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag8

 Skrivelsen8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlännningar

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:68 till handlingarna.

Stockholm den 13 mars 2025

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Katja Nyberg (SD), Ulrika Westerlund (MP), Sanna Backeskog (S), Ludvig Ceimertz (M) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2024/25:68 2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Det har inte väckts någon motion med anledning av skrivelsen.

Utskottets överväganden

2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.
Jämför det särskilda yttrandet (V).

Bakgrund

Särskilda bestämmelser som syftar till att bekämpa terrorism infördes i svensk lagstiftning genom lagen (1973:162) om särskilda åtgärder till förebyggande av vissa våldsdåd med internationell bakgrund. Bestämmelserna har ändrats vid flera tillfällen. Sedan den 1 juli 2022 återfinns bestämmelserna i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar (prop. 2021/22:131, bet. 2021/22:JuU30, rskr. 2021/22:323). I skrivelsen lämnas en sammanfattning av lagens bestämmelser.

Parlamentarisk kontroll av regeringens tillämpning av bestämmelserna utövas genom att regeringen varje år lämnar en skrivelse till riksdagen.

Regeringens senaste redovisning till riksdagen gjordes i december 2023 och behandlades i riksdagen i början av 2024 (skr. 2023/24:45, bet. 2023/24:JuU10, rskr. 2023/24:133).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för tillämpningen av lagen under perioden den 1 juli 2023–30 juni 2024. I skrivelsen redogörs även för utvecklingen av den internationella terrorismen och andra allvarliga hot mot Sveriges säkerhet samt för Sveriges medverkan i det internationella arbetet mot terrorism. Till grund för skrivelsen ligger ett underlag från Säkerhetspolisen (Ju2024/01392).

Tillämpningen av lagen under perioden den 1 juli 2023–30 juni 2024

Av skrivelsen framgår att regeringen fattade sex beslut med stöd av lagen under den aktuella perioden. Två av besluten innebar avslag på överklaganden av Migrationsverkets beslut i fråga om utvisning. Dessa beslut rörde personer som inte tidigare hade varit föremål för åtgärder enligt lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar eller den tidigare lagen om särskild utlänningskontroll. De övriga fyra besluten innebar avslag på begäran om omprövning av utvisningsbeslut efter begäran från den enskilde.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Särskilt yttrande

2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlännningar (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V) anför:

Vänsterpartiet har tidigare lyft fram de processuella problem som finns i utvisningsärenden enligt 1991 års lag om särskild utlänningskontroll och den nuvarande lagen om särskild kontroll av vissa utlännningar. År 2020 föreslog företrädare för Vänsterpartiet i en motion att regeringen skulle ge ett tilläggsdirektiv till utredningen om lagen om särskild utlänningskontroll för att se över rättssäkerheten för den enskilde och möjligheterna att överföra beslutanderätten om utvisning i samtliga säkerhetsärenden till en allmän förvaltningsdomstol (mot. 2019/20:3455). Av samma skäl avstyrkte företrädare för Vänsterpartiet regeringens förslag om en ny lag om särskild kontroll av vissa utlännningar (prop. 2021/22:131, mot. 2021/22:4444). De bärande invändningar som vi framförde mot den tidigare lagen om särskild utlänningskontroll kvarstår. Jag anser att rättssäkerheten blir lidande när de beslutande instanserna inte får ta del av allt underlag som Säkerhetspolisen har i ärendet. Jag menar även att det i princip är omöjligt för en utvisningshotad person att försvara sig mot de anklagelser som framförs och att det är olämpligt att ha regeringen som högsta instans i denna typ av ärenden. Även om det normalt är relativt få fall av utvisningar som beslutas enligt lagen om särskild kontroll av vissa utlännningar måste rättssäkerhetsbristerna åtgärdas. Detta är alltså min uppfattning trots att jag har valt att inte reservera mig i ärendet. Jag anser att det vore önskvärt med en utredning som ser över möjligheterna att överföra beslutanderätten om utvisning i samtliga säkerhetsärenden till allmän förvaltningsdomstol. Jag kommer att noga följa det fortsatta arbetet med frågorna och återkomma med förslag om det finns skäl för det.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2024/25:68 2024 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar.